

УГОВОР

ИЗМЕЋУ ФЕДЕРАТИВНЕ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ И РЕПУБЛИКЕ АУСТРИЈЕ О УЗАЈАМНОМ ПРАВНОМ САОБРАЋАЈУ

*("Сл. лист ФНРЈ - Међународни уговори и други споразуми", бр. 8/55 и "Сл. лист СФРЈ -
Међународни уговори", бр. 2/83 - др. закон)*

Федеративна Народна Република Југославија и Република Аустрија, у циљу уређења
узајамног правног саобраћаја, споразумеле су се у следећем:

Део први ПРАВНА ЗАШТИТА, ДОСТАВЉАЊЕ И ПРАВНА ПОМОЋ У ГРАЂАНСКИМ СТВАРИМА

Правна заштита

Члан 1

Држављани једне Државе Уговорнице имају на територији друге Државе Уговорнице слободан приступ судовима и могу се пред овима појављивати под истим условима као и сопствени држављани.

Члан 2

(1) Ако држављани једне Државе Уговорнице, који имају пребивалиште или пословно седиште у једној од Држава Уговорница, иступају као тужиоци или умешачи пред судом друге Државе Уговорнице, не сме се од њих тражити обезбеђење парничних трошкова ни полагање предујма судских такса.

(2) Предујам за трошкове које има да сноси странка може се захтевати од држављана друге Државе Уговорнице под истим условима и у истом обиму као и од сопствених држављана.

Члан 3

(1) Правоснажне и извршне одлуке судова једне Државе Уговорнице, којима је на основу важећих прописа државе парничног суда одређено да тужиоци или умешачи накнаде парничне трошкове или плате судске таксе, извршиће се на захтев на територији друге Државе Уговорнице. Захтев за накнаду парничних трошкова треба да стави странка којој су трошкови досуђени, а захтев за наплату судских такса држава; овај захтев може се поднети непосредно надлежном суду или се може упутити на начин предвиђен за упућивање замолница.

(2) Подносилац захтева треба да приложи: оверени препис изреке одлуке са потврдом о правоснажности и извршности, као и превод тога на језику суда коме се захтев подноси или упућује. Тачност превода треба да потврди тумач који је службено постављен у једној од Држава Уговорница; овера потписа тумача није потребна.

(3) Одлуке наведене у ставу 1. које је донео суд друге државе извршиће се као и сопствене одлуке, с тим да се странке неће претходно саслушавати али им остаје придржано право жалбе.

Члан 4

Држављани једне Државе Уговорнице уживају пред судовима друге Државе Уговорнице, под истим условима и у истом обиму као и сопствени држављани, погодности које се признају с обзиром на приходе и имовно стање (сиромашко право).

Члан 5

(1) Уверење потребно за стицање погодности наведених у члану 4. издаваће државни органи оне Државе Уговорнице у којој предлагач има уобичајено боравиште.

(2) Ако предлагач нема уобичајеног боравишта ни у једној од Држава Уговорница, довољно је уверење дипломатског или конзуларног претставника државе чији је он држављанин, надлежног по месту његовог уобичајеног боравишта.

Члан 6

(1) Државни орган надлежан за издавање уверења наведеног у члану 5. став 1. може тражити од државних органа друге Државе Уговорнице обавештења о приходима и имовном стању предлагача.

(2) Суд који одлучује по молби за признавање погодности наведених у члану 4. задржава право да у границама својих овлашћења провери поднета уверења и обавештења.

Заједничке одредбе о достављању и правној помоћи

Члан 7

(1) Државе Уговорнице обавезују се да ће по молби вршити достављање и међусобно указивати правну помоћ у парничним и ванпарничним стварима, укључујући и питања породичног права и старатељства; ово важи и за случај кад су у тим стварима надлежни управни органи.

(2) У следећим одредбама овог дела Уговора имају се под судовима разумевати и управни органи уколико су надлежни за ствари наведене у ставу 1.

Члан 8

Југословенски и аустријски судови опште међусобно с једне стране преко државних секретаријата за правосудну управу народних република Србије, Хрватске, Словеније, Босне и Херцеговине, Македоније и Црне Горе, а с друге стране преко Савезног министарства правде Републике Аустрије, уколико овим Уговором није изричито друкчије одређено (члан 17. став 2).

Члан 9

(1) Замољнице за достављање и правну помоћ састављају се на српскохрватском, словеначком, македонском или немачком језику. Оне морају бити снабдевене службеним печатом органа од којег потичу и није потребно њихово оверавање.

(2) Исправе и друга писмена која се састављају при решавању замољница наведених у ставу 1. морају се написати на једном од језика наведених у ставу 1.

Члан 10

Замољница треба да садржи предмет молбе и означање странака по имену, занимању и месту пребивалишта или боравишта. У замољници за достављање мора се осим тога означити адреса примаоца и врста писмена које треба доставити, а у замољници за правну помоћ околности у погледу којих треба провести доказ, а по потреби и питања која се имају поставити лицу које треба саслушати.

Члан 11

Удовољење замољницама врши се по закону замољене државе. Међутим, захтеву суда од којег потиче замољница, да се поступи по некој нарочитој форми, удовољиће се уколико се то не противи основним начелима законодавства замољене државе.

Члан 12

(1) Ако је замољени суд ненадлежан, упутиће замољницу надлежном суду.

(2) Удовољење замолнице може се одбити само ако замољена држава сматра да се удовољењем замолници угрожавају њена суверена права или њена сигурност, или да је удовољење у противности са основним начелима њеног законодавства.

Члан 13

У свим случајевима у којима није удовољено замолници обавестиће се о томе без одлагања суд од којег потиче замолница, и то у случају упућивања другом суду уз назнаку тог суда, а у случају одбијања уз навођење разлога.

Достављање

Члан 14

(1) Писмена која треба доставити морају се саставити на језику замољеног суда или се мора уз њих приложити превод на тај језик. Превод треба да буде или службен или потврђен као исправан од стране тумача који је службено постављен у једној од Држава Уговорница; овера потписа тумача није потребна.

(2) Ако писмено није састављено на језику замољеног суда нити је приложен превод на тај језик (став 1), замољени суд ограничиће се на то да изврши доставу предајом писмена примаоцу ако је овај вољан да га прими.

Члан 15

Достављање се доказује или доставницом, на којој треба да буде датум, потписи достављача и лица које је преузело писмено, као и печат суда, или уверењем замољеног суда из којег произлазе чињеница, форма и време достављања.

Члан 16

Судови Држава Уговорница могу на територији друге Државе Уговорнице достављати писмена преко дипломатских или конзуларних претставника своје државе лицима која не припадају ни држави у којој треба извршити доставу нити којој трећој држави. При томе се не смеју примењивати принудна средства нити се сме њима претити.

Правна помоћ

Члан 17

(1) Судови којима су упућене замолнице за правну помоћ удовољиће овима и при томе ће, по потреби, применити иста принудна средства као и при удовољењу замолницама за правну помоћ судова сопствене државе. Принудна средства неће се примењивати ако се ради о личном доласку парничних странака.

(2) Суд од којег потиче замолница биће на његов захтев правовремено обавештен о времену и месту извршења тражене радње; ово обавештење вршиће судови непосредно преко поште.

Трошкови достављања и правне помоћи

Члан 18

(1) Поводом удовољења замолницама за достављање и правну помоћ не смеју се од државе од које потиче замолница захтевати никакве таксе нити трошкови. Од тога се изузимају само накнаде вештацима.

(2) Спровођење вештачења може се учинити зависним од полагања предујма код замољеног суда само ако накнаду вештаку треба да сноси странка.

Део други КРИВИЧНЕ СТВАРИ

Достављање и правна помоћ

Члан 19*

Државе Уговорнице обавезују се да ће у кривичним стварима по молби вршити достављање и међусобно указивати правну помоћ.

Члан 20*

Достављање се неће вршити нити ће се указивати правна помоћ ако дело, које је предмет кривичног поступка, према законима замољене државе није судски кажњиво или ако оно претставља политичко, чисто војно или фискално кривично дело.

Члан 21*

Извршење достављања и пружање правне помоћи може се одбити:

1) ако замољена држава сматра да је удовољење замолници подобно да угрози њена суверена права или њену сигурност, или да је удовољење у противности са основним начелима њеног законодавства;

2) ако је окривљени држављанин замољене државе и не налази се на територији државе од које потиче замолница.

Члан 22*

Правна помоћ обухвата нарочито извршење судских извиђајних и истражних радњи, као што су испитивање окривљеног, саслушавање сведока и вештака, судски увиђај, претрес, одузимање предмета и предавање аката и предмета који се односе на одређени кривични

поступак. Међутим, ови акти и предмети предаваће се само ако се налазе на чувању код органа замољене државе и ако се томе не противе посебни разлози; њих треба вратити што је могуће пре.

Члан 23*

(1) Ако неко лице, ма чијег држављанства оно било, прими на територији једне Државе Уговорнице позив у некој судској кривичној или грађанској ствари и на овај се добровољно појави пред судом друге Државе Уговорнице као сведок или вештак, не сме се тамо гонити или лишити слободе због ранијих кривичних дела или осуда, или као саокривљени у кривичном делу које је предмет поступка у којем се то лице саслушава као сведок или вештак. Са кривичним делима и осудама изједначују се кажњиве радње и решења о кажњавању због којих воде поступак управни органи односно које су ови донели.

(2) Међутим, лице наведено у ставу 1. губи ову погодност ако, мада је за то имало прилику, не напусти територију државе од чијег суда је позвано у року од пет дана пошто је престала потреба његовог присуства у суду.

(3) У замолници за достављање позива треба навести износ који ће се исплатити за покриће трошкова путовања и боравка. Држава од које потиче замолница даће позваном лицу, на његово тражење, предујам за покриће трошкова путовања и боравка.

Члан 24*

(1) Ако је лице које суд једне Државе Уговорнице тражи као сведока или вештака лишено слободе на територији друге Државе Уговорнице, може се за његову привремену предају замолити Државни секретаријат за иностране послове Федеративне Народне Републике Југославије односно Савезно министарство правде Републике Аустрије.

(2) Овој молби удовољиће се ако такво лице на то пристаје и ако се томе не противе посебни разлози. Такво лице треба да буде враћено што је могуће пре. При томе ће се применити сходно одредба члана 23. став 1.

Члан 25*

На извршење достављања и пружање правне помоћи у кривичним стварима примењују се сходно одредбе чланова 8. до 11, 12. став 1, 13. до 15. и 17. став 1.

Обавештавања о казнама

Члан 26*

(1) Државе Уговорнице саопштаваће међусобно дипломатским путем четвртгодишње преписе казних листова о правоснажним осуђујућим пресудама које се односе на

држављане друге Државе Уговорнице и које се по важећим прописима уписују у казнени регистар.

(2) Исто тако Државе Уговорнице саопштаваће једна другој и доцније одлуке и решења која се односе на такве пресуде и уносе се у казнени регистар.

(3) Осим тога, Државе Уговорнице достављаће једна другој по молби у појединачном случају изводе из пресуда наведених у ставу 1.

Члан 27*

Државе Уговорнице даваће једна другој по молби дипломатским путем обавештења о уписима у казнени регистар:

1) која се односе на држављане државе која моли таква обавештења;

2) која се односе на друга лица ако се против ових у држави која моли обавештење води кривични поступак, а та лица се налазе у тој држави.

Трошкови

Члан 28*

(1) Трошкове проузроковане извршењем достављања и пружањем правне помоћи у кривичним стварима као и давањем обавештења сносиће она Држава Уговорница на чијој су територији настали.

(2) Међутим, трошкове који су настали поводом замолнице за спровођење доказа вештачењем или за привремено упућивање лица које је лишено слободе на територији замољене државе, накнадиће држава од које потиче замолница.

Део трећи ЗАОСТАВШТИНЕ

Члан 29

(1) Држављани једне Државе Уговорнице могу, према праву те државе или према праву друге Државе Уговорнице, изјавом последње воље или даровањем за случај смрти располагати целокупном својом имовином која се налази на територији друге Државе Уговорнице.

(2) Држављани једне Државе Уговорнице могу, на основу законског наследног права или права на нужни део, или на основу изјаве последње воље или даровања за случај смрти, стицати у другој Држави Уговорници имовинска права под истим условима и у једнаком обиму као и држављани те државе.

Члан 30

За расправљање о непокретним стварима из заоставштине и за решавање спорних захтева на наследство, нужни део или легат који се на те ствари односе искључиво су надлежни судови оне Државе Уговорнице на чијој се територији те ствари налазе.

Члан 31

(1) За расправљање о покретним стварима из заоставштине држављана Држава Уговорница као и за решавање спорних захтева на наследство, нужни део или легат који се на те ствари односе надлежни су судови државе којој припада оставилац уколико у овом Уговору није друкчије одређено. Међутим, надлежност судова друге Државе Уговорнице не искључује се у случајевима у којима извршење предвиђено у ставу 2. није више могуће.

(2) Свака Држава Уговорница обавезује се да ће признавати и извршавати одлуке о наслеђу и спорним захтевима на наследство, нужни део и легат које донесу судови државе којој припада оставилац, уколико се те одлуке односе на покретну заоставштину која се налази на њеној територији, а ради се о заоставштини држављана друге Државе Уговорнице, и то:

1) ако из следећих одредаба не произлази што друго, или

2) ако се те одлуке не противе основним начелима законодавства државе у којој се заоставштина налази.

(3) У погледу писмена која треба приложити уз предлог за извршење примењиваће се сходно одредбе члана 3. став 2; међутим, у парничним стварима треба приложити оверен препис одлуке заједно са образложењем.

(4) Судови Држава Уговорница предаваће ради спровођења расправе заоставштине у смислу става 1, на молбу органа државе којој је припадао оставилац, покретне телесне ствари из његове заоставштине, уколико:

1) у следећим одредбама није друкчије одређено, односно

2) уколико се томе не противе забране извоза или девизно-правни прописи.

Члан 32

Суд Државе Уговорнице на чијој територији је умро држављанин друге Државе Уговорнице дужан је да достави оверен препис смртовнице конзуларном органу државе чији је држављанин био умрли.

Члан 33

(1) Ако се у једној Држави Уговорници налази покретна заоставштина држављана друге Државе Уговорнице, суд или други надлежни државни орган предузеће, на предлог или по

службеној дужности, мере које су потребне за обезбеђење и целисходно управљање заоставштином, као и за спречавање њеног смањења или какве друге претеће штете. Нарочито се у овим случајевима мора саставити попис свих покретних ствари из заоставштине које се налазе на тој територији, и према околностима случаја, ставити ту имовину под печат, или одредити њено полагање на сигурно место, или поставити поуздано лице за стараоца те заоставштине.

(2) Суд или државни орган предузеће мере наведене у ставу 1. по прописима који за те мере важе у њиховој сопственој држави. Међутим, те мере спровешће се, по молби друге државе, и у некој нарочитој форми ако ова није у противности са основним начелима законодавства замољене државе.

(3) Ако је у месту где се налази покретна заоставштина седиште конзуларног органа државе чији је држављанин био умрли, онда се мере наведене у ставу 1. могу предузети само ако је конзуларни орган био о томе благовремено обавештен; конзуларни орган има право да учествује код предузимања службених радњи и да ставља предлоге.

(4) У осталим случајевима треба конзуларни орган без одлагања извести о свим мерама које су одређене ради обезбеђења и управљања заоставштином. Ове се мере могу, без штете по права трећих лица, на предлог конзуларног органа изменити или укинути.

Члан 34

(1) На предлог наследника, или лица која имају право на нужни део или легатара, који су држављани Државе Уговорнице у којој се налази заоставштина или који бораве на њеној територији, може суд да задржи целу заоставштину или довољан део исте, док надлежни суд државе чији је држављанин био оставилац правоснажно не одлучи о захтеву на наследство, нужни део или легат.

(2) Исте мере може суд предузети и на предлог поверилаца који су држављани Државе Уговорнице на чијој се територији налази заоставштина, или који на тој територији бораве, ако своја потраживања пријаве и, по потреби, покрену поступак за њихово признање.

Члан 35

(1) Ради стављања предлога наведених у члану 34. одредиће се огласом рок од три до шест месеци у коме се захтеви горе поменутих лица морају пријавити и, по потреби, покренути поступак за њихово признање. Ако се ти захтеви у овом року не пријаве, односно ако се не покрене поступак за њихово признање, не може се одбити предаја покретне заоставштине позивањем на одредбе члана 34.

(2) Оверен препис огласа мора се послати конзуларном органу државе чији је држављанин био умрли.

Члан 36

(1) Ако је оставилац који је био држављанин једне Државе Уговорнице имао последње пребивалиште на територији друге Државе Уговорнице, могу наследници или лица која имају право на нужни део, ако станују на територији те друге државе, предложити у року утврђеном по члану 35. став 1. да суд те државе спроведе расправу покретне заоставштине која се налази у тој држави. Овом предлогу удовољиће се ако томе не приговори који наследник, лице овлашћено на нужни део или легатар, по извршеном прописном саопштењу, у року од један до три месеца који ће поближе одредити суд. У таквом случају судови те државе надлежни су и за решавање спорних захтева на наследство, нужни део или легат.

(2) Ако у смислу става 1. треба да о покретној заоставштини расправља суд државе у којој се та заоставштина налази, примењиваће се одредбе наследног права државе чији је држављанин био оставилац, и то како код расправе заоставштине, тако и при решавању спорних захтева на наследство, нужни део или легат.

Члан 37

(1) Ако држављанин једне Државе Уговорнице умре за време путовања на територији друге Државе Уговорнице, а тамо нема пребивалишта ни уобичајеног боравишта, онда ће се ствари, које је носио са собом, без икаквих формалности предати конзуларном органу његове државе.

(2) Конзуларни орган коме су те ствари предате поступаће с њима по прописима своје државе, пошто буде регулисао дугове које је умрли направио за време боравка у држави у којој је умро.

Члан 38

У парничним и ванпарничним стварима заоставштина по којима се расправља на територији једне Државе Уговорнице конзуларни орган друге Државе Уговорнице је овлашћен да заступа њене држављане ако су ови отсутни и нису одредили пуномоћника; тиме се не дира у одредбе о обавезном заступању путем адвоката.

Члан 39

Што се има сматрати као покретна имовина, одређује се по прописима државе у којој се налази та имовина.

Члан 40

(1) Док се између обе Државе Уговорнице не закључи споразум ради избегавања двоструког опорезивања у области пристојби на стицање имовине за случај смрти, свака Држава Уговорница придржава себи право да, пре предаје покретне заоставштине органима друге Државе Уговорнице, наплаћује све пристојбе којима по њеним законима подлежу стицања за случај смрти.

(2) Прописи који постоје у Државама Уговорницама о обезбеђењу и наплаћивању пристојби за случај смрти не мењају се.

Део четврти ОВЕРАВАЊЕ И ИСПРАВЕ

Оверавање

Члан 41

Јавне исправе које је саставио или издао суд, државни орган или јавни бележник у једној Држави Уговорници, ако су снабдевене службеним жигом или печатом, није потребно оверавати ради употребе пред судовима и државним органима друге Државе Уговорнице.

Члан 42

За приватне исправе које је оверио суд, надлежни државни орган или јавни бележник једне Државе Уговорнице није потребна даља овера за њихову употребу пред судовима и државним органима друге Државе Уговорнице.

Размена исправа о личном стању

Члан 43

(1) Обе Државе Уговорнице достављају међусобно, без пристојби и трошкова, исправе о личном стању.

(2) Ако државни орган једне Државе Уговорнице упише у матичне књиге рођење, склапање брака или смрт држављана друге Државе Уговорнице, доставиће конзуларном органу државе о чијем се држављанину ради извод из матичне књиге рођених, венчаних односно умрлих.

(3) Изводи из матичних књига умрлих достављаће се одмах, а остали изводи скупно сваког четвртодишта.

Издавање исправа о личном стању

Члан 44

(1) Обе Државе Уговорнице обавезују се да ће једна другој издавати и достављати исправе о личном стању без пристојби и трошкова, ако буду за то замољене у јавном интересу који је довољно означен.

(2) Овакве молбе упућују се дипломатским или конзуларним путем надлежном државном органу.

(3) Молбом за издавање исправе о личном стању као ни издавањем таквих исправа не прејудицира се питање држављанства.

Члан 45

Под исправама о личном стању у смислу члана 44. подразумевају се изводи из матичних књига рођених, исправе о упису рођења мртвог детета, изводи из матичних књига венчаних и изводи из матичних књига умрлих.

Уверења о способности за ступање у брак

Члан 46

У међусобном односу Држава Уговорница неће се тражити потврда о надлежности одређених унутрашњих државних органа у иностранству за издавање уверења о способности за ступање у брак.

Део пети

ОБАВЕШТАВАЊА О ПРАВНИМ ПРОПИСИМА

Члан 47*

Државни секретаријат за иностране послове Федеративне Народне Републике Југославије и Уред Савезног Канцелара, Инострани послови Републике Аустрије даваће један другоме на молбу текст прописа који важе или су важили на подручју њихове државе, а по потреби и обавештења о одређеним правним питањима.

Део шести

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 48

Овај Уговор биће ратификован, а ратификациони инструменти измениће се у Београду.

Члан 49

1) Овај Уговор ступа на снагу тридесет дана пошто буду измењени ратификациони инструменти.

2) Уговор се закључује за време од пет година и остаје даље на снази док једна Држава Уговорница шест месеци пре истека уговорне године не саопшти другој Држави Уговорници да Уговор отказује.

У потврду овога потписали су пуномоћници обе Државе Уговорнице овај Уговор и снабдели га својим печатима.

Сачињено у Бечу на дан 16. децембра 1954. године у два оригинала на српскохрватском и немачком језику, с тим да су оба текста аутентична.

ЗАВРШНИ ПРОТОКОЛ

Приликом израде Уговора о узајамном правном саобраћају, који је данас закључен између Федеративне Народне Републике Југославије и Републике Аустрије, постоји сагласност у следећим тачкама:

а) под "судовима" у смислу овог Уговора подразумевају се и привредни судови који постоје у Федеративној Народној Републици Југославији;

б) под "језиком замољеног суда" у смислу овог Уговора подразумева се за целу територију Федеративне Народне Републике Југославије српскохрватски, словеначки или македонски језик, а за територију Републике Аустрије немачки језик;

ц) У Федеративној Народној Републици Југославији јавне исправе о личном стању јесу и изводи издати од органа верских заједница из матичних књига тих заједница, које су вођене по ранијим прописима на подручјима где нису постојале државне матичне књиге, ако су ти изводи издати пре 9. маја 1946.

У Републици Аустрији јавне исправе о личном стању јесу и исправе које издају надлежни конфесионални органи законом признатих цркви и верских удружења за случајеве личног стања који су наступили пре 1. јануара 1939.

Обе Државе Уговорнице доставиће једна другој пописе верских заједница у Федеративној Народној Републици Југославији и цркви и верских удружења у Републици Аустрији, о којима је горе реч, у року од три месеца од дана ступања на снагу овог Уговора.

Сачињено у Бечу на дан 16. децембра 1954. године у два оригинала на српскохрватском и немачком језику, с тим да су оба текста аутентична.

Напомене: * Ступањем на снагу Уговора између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Републике Аустрије о правној помоћи у кривичним стварима ("Сл. лист СФРЈ - Међународни уговори", бр. 2/83), односно 1. јануара 1984. године стављени су ван снаге чл. 19. до 22. и чл. 24. до 28. Уговора између Федеративне Народне Републике Југославије и Републике Аустрије о узајамном правном саобраћају од 16. децембра 1954, као и чл. 23. и 47. наведеног уговора, ако се односе на кривичне ствари.